

KS. PIOTR JASKÓŁA
Lublin–Opole

DYLEMAT EKUMENISTÓW

Leonard Górka SVD, Stanisław Celestyn Napiórkowski OFMConv. *Kościoty czy Kościół? Wybrane zagadnienia z ekumenizmu*. Warszawa: „Verbinum” – Wydawnictwo Księży Werbistów 1995 ss. 268.

Recepcja nauki II Soboru Watykańskiego jest procesem, który trwa. Dotyczy to także Dekretu o ekumenizmie. Jego ogłoszenie nie spowodowało natychmiastowej przemiany w myśleniu duchownych i laikatu. Stawiając na pokolenie młodych, stworzono program ekumenicznej formacji dla studentów teologii. Instytut Ekumeniczny KUL przygotowuje podręcznik ekumenizmu. Również intencją Autorów książki *Kościoty czy Kościół?* jest przyjsście z pomocą wykładającym zagadnienia ekumeniczne, studiującym je, jak i wszystkim zainteresowanym trudnym procesem ekumenicznego wtajemniczenia. Opracowanie bogate w inspirujące myśli ma służyć zarówno tym, którzy postawili na ekumenizm, jak i tym, których jeszcze obezwładniają różne „ale” pod jego adresem.

Dr Górka, autor pierwszej części recenzowanej książki, prezentuje ekumenizm od strony historycznej. W dwóch wprowadzających rozdziałach ukazał etapy formowania się myśli ekumenicznej w Kościele rzymskokatolickim. Rozdział I ukazuje ważniejsze inicjatywy unijne i ekumeniczne zarówno te oficjalne, jak i katolickich prekursorów ekumenizmu oraz katolickich ośrodków działalności zjednoczeniowej. Rozdział II sięga natomiast do Soboru Watykańskiego II, a konkretnie do Dekretu o ekumenizmie rozpat-

rywanego w kontekście swej historii. Na historię tę składa się stadium stopniowego wypracowywania myśli ekumenicznej, począwszy od fazy przygotowawczej (*antepreparatoria* i *praepreparatoria*), poprzez sukcesywne redakcje oraz dyskusje w auli soborowej, aż do aprobaty ostatecznej wersji Dekretu. Tego rodzaju zabieg metodologiczny pozwolił Autorowi spojrzeć na Sobór dynamicznie, jako na wydarzenie, w czasie którego rodziły się i dojrzewały idee, ścierały się poglądy i gdzie ostatecznie powstawały nowe wielkie syntezy chrześcijańskiej doktryny.

Prof. Napiórkowski, autor części drugiej i trzeciej, które odchodzą w swej formie i treści od podręcznikowego charakteru, zagłębia się w zagadnienia leżące u podstaw teorii ekumenizmu. Dwa pierwsze: „personalizm a ekumenizm” oraz „chrystocentryzm a ekumenizm” ukazują prawdę, iż tworzenie teologii ekumenicznej to praktycznie – tworzenie po prostu dobrej teologii. Jeśli uprawia się eklezjologię w kategoriach personalizmu indywidualnego, a zwłaszcza społecznego, konstruuje się teologię ekumeniczną – chociażby się tego nie zamierzało. Swoje przekonania prof. Napiórkowski obrazuje przykładem Wincentego Granata, którego zalicza się do ekumenistów ze względu na jego personalizm (s. 16). Personalizm ten w sposób niejako naturalny zaowocował eklezjologicznym otwarciem na inne Kościoły chrześcijańskie. Analogiczny wniosek wynika z rozważań nad chrystocentryzmem. „Tym mniej ekumenizmu im mniej chrystocentryzmu. Teologia, która nie stawia wyraźnie Chrystusa w sercu swej refleksji, źle służy ekumenizmowi. Zapewnienie Chrystusowi centralnego miejsca w teologicznych poszukiwaniach znaczy budowanie bardziej ekumenicznej teologii” (s. 16).

Na zagadnienia omówione w części trzeciej składają się: medytacja nad alternatywą – albo ekumenizm, albo teza „Tylko jeden Kościół jest prawdziwy” (1), opis dróg prowadzących do ekumenicznego zbliżenia (2), ekumeniczne doświadczenia, zagrożenia i szanse z perspektywy Kościoła większościowego (3) oraz wskazanie na ekumeniczne elementy czwartej pielgrzymki Jana Pawła II do Ojczyzny (4).

W książce dwóch znamienitych teologów KUL, którzy swe naukowe powołanie związali z ekumenizmem, dominuje tematyka ściśle związana z chrześcijańskim Zachodem. Opcja prawosławna wyraźnie pozostaje w cieniu. Jednakże sami Autorowie we *Wstępie* zwracają uwagę, iż zasługuje ona na osobne, komplementarne opracowanie.